

Weiss ??levsellikte Bozulma Ölçe?i-Ebeveyn Formu (W?BÖ-E)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Weiss ??levsellikte Bozulma Ölçe?i-Ebeveyn Formu (W?BÖ-E)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32629>

Özet

Weiss ??levsellikte Bozulma Ölçe?i-Ebeveyn Formu (W?BÖ-E), çocuk ve ergenlerdeki günlük ya?am aktivitelerindeki i?levsellikte bozulma düzeyini ebeveyn bak?? aç?s?yla ölçmek amacıyla Türkçe'ye uyarlanm?? ve geçerlik/güvenirlik çal??malar? yap?lm?? bir ölçektir. Bu ölçek, özellikle dikkat eksikli?i ve hiperaktivite bozuklu?u (DEHB) gibi nörogeli?imsel durumlar?n yol açt?? sosyal, akademik ve aile içi i?lev kay?plar?n? nicelle?tirmeyi hedefler. W?BÖ-E'nin Türkçe adaptasyonu, Matmut Cem Tarakç?o?lu taraf?ndan 2012 y?l?nda t?pta uzmanlık tezi kapsamında gerçekleştirilmi? olup, klinik ve ara?tırma ortamlar?nda kullan?lmak üzere tasarlanm?? bir psikolojik de?erlendirme aracıdır.

Ölçek, ebeveynlerin çocuklar?n?n günlük i?levsellik zorluklar?n? sistematik olarak raporlamasına olanak tan?yarak, tedavi müdahalelerinin etkinli?ini izlemede ve bireyselle?tirilmi? e?itim planlar? olu?turmada önemli bilgiler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

W?BÖ-E, Weiss Ölçe?i, ??levsellikte Bozulma, Ebeveyn Formu, DEHB, Psikometrik Özellikler, Türkçe Adaptasyon.

Yazarlar

Matmut Cem Tarakç?o?lu

Amaç

W?BÖ-E'nin temel amacı, Weiss ??levsellikte Bozulma Ölçe?i'nin ebeveyn formunun Türk kültürüne ve diline uygunlu?unu s?nayarak, i?levsellikte bozulma düzeylerinin standart bir ?ekilde ölçülmesini sa?lamaktır. Bu çal??ma, Tarakç?o?lu (2012) taraf?ndan yürütülmü? olup, klinik uygulamalarda ve ara?tırmalarda kullan?labilecek geçerli ve güvenilir bir Türkçe araç sunmayı hedeflemiştir.

Ölçek, çocuklar?n ev, okul ve sosyal çevrelerindeki adaptasyon zorluklar?n? ve performans dü?üklüklerini ebeveyn raporlaması yoluyla tespit ederek, tan? ve tedavi planlamasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Orijinal ölçe?in hedefledi?i psikopatolojilerle ili?kili i?lev kay?plar?n? derinlemesine incelemek için geli?tirilmiştir.

Yapı

Ölçek, bireyin günlük ya?amdaki temel alanlarda sergiledi?i yeterlilik ve uyum düzeylerindeki dü?ü?ü, yani i?levsellikte bozulma yap?s?n? ölçmektedir. Bu yapı genellikle çok boyutludur ve

akademik ba?ar?, sosyal ili?kiler, ev görevlerini yerine getirme ve öz bak?m gibi alanlar? kapsar. W?BÖ-E, ebeveynlerin gözlemlerine dayanarak bu bozulmalar?n ?iddetini belirler.

Türkçe uyarlama çal??mas?nda, 44 maddelik formun yedi faktörlü bir yap?da temsil edildi?i görülmü?tür. Bu faktörler, orijinal ölçe?in alt boyutlar?n? büyük ölçüde yans?tmakla birlikte, kültürel veya metodolojik farklılıklar nedeniyle baz? maddelerin farklı alt boyutlara yerle?ti?i tespit edilmi?tir.

Geçerlik

Ölçe?in yap?sal geçerlik çal??malar?, do?rulay?c? faktör analizi (DFA) kullan?larak incelenmi?tir. Tarakço?lu (2012) taraf?ndan yap?lan analizde, toplam model için tahminin ortalama karekök hatas? (TOKH, RMSEA kar??l???) 0.95 ve kar??la?t?rma uyum indeksi (KU?, CFI kar??l???) 0.061 olarak rapor edilmi?tir.

Bu uyum indeksleri, kabul edilebilir model uyum standartlar?n?n (genellikle TOKH < 0.08 ve KU? > 0.90) oldukça d???nda kalmaktad?r. Bu durum, ölçe?in Türkçe formunun yap?sal geçerli?inin ileri düzeyde ek çal??malarla desteklenmesi gerekti?ini veya orijinal faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde tam olarak temsil edilmedi?ini göstermektedir. Bu bulgular, ölçe?in yap? geçerli?i aç?s?ndan dikkatli yorumlanmas?n? gerektirmektedir.

Güvenirlik

W?BÖ-E'nin zamana kar?? tutarlılı??n? de?erlendirmek amacıyla test-tekrar test güvenirlik çal??mas? yap?lm??t?r. ?ki uygulama aras?ndaki ili?kiyi gösteren Spearman korelasyon katsay?s? 0.93 gibi oldukça yüksek bir de?erde bulunmu?tur. Bu yüksek katsay?, ölçe?in zaman içinde kararlı ölçümler sa?lama yetene?inin güçlü oldu?unu göstermektedir.

Bu sonuçlar, ebeveynlerin çocuklar?n?n i?levsellik düzeyindeki bozulmalar? tutarlı bir ?ekilde raporlad??n? ve ölçe?in ölçme hatas?n?n dü?ük oldu?unu i?aret etmektedir. Yüksek test-tekrar test güvenilirli?i, W?BÖ-E'nin Türkçe formunun güvenilir bir araç oldu?unu güçlü bir ?ekilde desteklemektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in iç yap?s?n? incelemek üzere 44 maddelik form üzerinden aç?klay?c? faktör analizi (AFA) gerçekleştirilmi?tir. Analiz sonucunda, ölçek maddelerinin en iyi ?ekilde yedi faktörlü bir yap? altında temsil edildi?i görülmü?tür. Bu yedi faktör, ölçe?in ölçtü?ü i?levsellikteki bozulma alanlar?n? temsil etmektedir.

Ancak, AFA bulgular?na göre, baz? ölçek maddelerinin özgün (orijinal) ölçekte yer ald?? alt

boyutlardan farklı faktörlere yüklendi?i tespit edilmi?tir. Bu durum, Türkçe adaptasyon sürecinde kültürel veya dilsel farklılıkların maddelerin psikometrik davranışlarını etkiledi?ini ve ölçe?in yorumlanmasında bu alt boyut kaymalarının dikkate alınması gerekti?ini göstermektedir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Türkçe Uyarlama ve Geçerlik/Güvenirlik Çalışması)

Format: Ebeveyn Tarafından Raporlama Formu

Mevcut Diller: Türkçe, İngilizce (Orijinal Form)

Popülasyon Grubu: Çocuklar ve Ergenler (Ebeveyn Raporu Alınır)

Yaş Grubu: Spesifik yaş aralığı tezde net belirtilmemekle birlikte, genellikle çocukluk ve ergenlik dönemi.

Popülasyon Detayları: Klinik veya genel popülasyonda bulunan, çeşitli psikopatolojilere sahip çocukların ebeveynleri.

Test Metodolojisi: 44 maddeden oluşan, i?levsellikteki bozulma sıklığını veya şiddetini ölçmeyi amaçlayan bir derecelendirme ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

Psikometri, Faktör Analizi, Test-Tekrar Test, Kocaeli Üniversitesi, Tıp Uzmanlık Tezi, Klinik Değerlendirme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama Numarası: Bilinmiyor

Başlılık E-posta Adresleri: Bilinmiyor

Yazın Adresi: Kocaeli Üniversitesi, Tıp Fakültesi (Tez çalışması yapan yapıldığı kurum).

İzinler, Ücret ve Test Yayı

İzinler ve Ücret: Ölçe?in ticari veya geni? ölçekli kullanımı için izinler ve ücretlendirme bilgileri, sorumlu yazar Matmut Cem Tarakço?lu ve orijinal ölçe?in telif hakkı sahipleri tarafından belirlenmelidir. Bu çalışma, bir tıp uzmanlık tezi kapsamında gerçekleştirilmiştir.

Test Yayı: Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması tamamlanmış yılı **2012**'dir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

[weiss-islevsellikte-bozulma-olcegi-ebeveyn-formu-wibo-e-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Tarakç?o?lu, M.C. (2012). *Weiss ??levsellikte Bozulma Ölçe?i Ebeveyn Formu (wibö-e) Türkçe geçerlik ve güvenirlik çal??ması* (T?pta uzmanlık tezi). Kocaeli Üniversitesi, T?p Fakültesi, Kocaeli.

Tez Kayna?? (YÖK Ulusal Tez Merkezi): tez.yok.gov.tr

Weiss ??levsellikte Bozulma Ölçe?i-Ebeveyn Formu (W?BÖ-E) Maddeleri

ÖNEML? B?LD?R?M: Sa?lanan kaynak içerikte ölçe?in maddeleri bulunmamaktadır. Ölçek maddeleri, yalnızca ilgili tezin tamam?na eri?im sa?lanarak temin edilebilir.